

Rada MČ Praha 10

30. zasedání
Zastupitelstva MČ Praha 10
Dne

Návrh na udělení Čestného občanství městské části Praha 10
Josefu Čapkovi in memoriam

Důvod předložení:

§ 89, odst. 1, písm. m) zákona č. 131/2000 Sb. o hl. m. Praze, v platném znění
Usnesení RMČ Praha 10 č. 274 ze dne 12. 4. 2022

Obsah:

- I. Návrh usnesení Zastupitelstva městské části Praha 10
- II. Důvodová zpráva
- III. Přílohy č. 1 – Návrh na udělení Čestného občanství městské části Praha 10
Josefu Čapkovi in memoriam a souhlas příbuzných
č. 2 – Usnesení Výboru pro kulturu, sport a volnočasové aktivity
č. VKSVA/15/42
č. 3 – Usnesení RMČ Praha 10 č. 274 ze dne 12. 4. 2022

Předkládá:

MgA. David Kašpar, místostarosta MČ Praha 10

Zpracoval:

Mgr. Tomáš Procházka, vedoucí Odboru kultury a projektů

Městská část Praha 10

ZASTUPITELSTVO MĚSTSKÉ ČÁSTI PRAHA 10

Návrh usnesení

Zastupitelstvo městské části Praha 10

číslo

ze dne

k Návrhu na udělení Čestného občanství městské části Praha 10 Josefu Čapkovi in memoriam

Zastupitelstvo městské části Praha 10

I. schvaluje

udělení Čestného občanství městské části Praha 10 Josefu Čapkovi in memoriam,

II. ukládá

1. RMČ Praha 10

1. 1. zajistit předání ocenění příbuzným Josefa Čapka, kterému bylo Čestné občanství městské části Praha 10 uděleno in memoriam.

Termín: 31. 12. 2023

Předkladatel: MgA. David Kašpar, místostarosta městské části Praha 10

Číslo tisku: P10-148291/2022

Důvodová zpráva

Zastupitelstvu městské části Praha 10 je předkládán návrh na udělení Čestného občanství městské části Praha 10 Josefu Čapkovi in memoriam jako zvláštního projevu úcty a ocenění mimořádných činů pro vlast. Návrh na udělení Čestného občanství městské části Praha 10 je v souladu s Usnesením RMČ Praha 10 č. 274 ze dne 12. 4. 2022 a stanoviskem Výboru pro kulturu, sport a volnočasové aktivity č. VKSVA/15/42 ze dne 28. 3. 2022, obojí je přílohou č. 2 a 3 předloženého materiálu. Čestné občanství by bylo uděleno v roce 2023, kdy předpokládáme zacílení tematického roku právě na osobnost Josefa Čapka formou přednášek, výstavy apod. Návrh byl podán Společností bratří Čapků, zapsaný spolek., jejím předsedou JUDr. Pavlem Vespalcem, obsahuje zdůvodnění návrhu a souhlas ~~právního zástupce~~ právníku Josefa Čapka s udělením čestného občanství.

Josef Čapek, malíř, spisovatel, fotograf, grafik a knižní ilustrátor. Bydlel ve vile v ulici Bratří Čapků 30, Praha 10 – Vinohrady čp. 1854 se svým bratrem Karlem Čapkem. Část vily Karla Čapka je ve vlastnictví naší městské části.

Josef Čapek je jedním ze zakladatelů moderního českého malířství a autorem celosvětově užívaného slova *robot*. Bratři Čapkové měli ještě starší sestru Helenu. Rodina Čapků žila nejprve v Malých Svatoňovicích a pak v Úpici u Trutnova. Josefa lákalo malířství. V roce 1904 odešel studovat do Prahy na Uměleckoprůmyslovou školu, kde byl žákem J. Preislera a L. Šalouna. Psal výtvarné kritiky a teoretické články, s bratrem Karlem přispíval povídkami do různých časopisů. Spoluzakládal Skupinu výtvarných umělců a byl redaktorem jejího časopisu Umělecký měsíčník, byl členem umělecké skupiny Mánes a dva roky redigoval časopis Volné směry. Stal se členem skupiny Tvrdošíjn, kde působil spolu s J. Zrzavým, či V. Špálou. V roce 1924 měl svoji první samostatnou výstavu. V jeho díle se odrážejí evropské umělecké proudy, především kubismus. Námětem je často sociální a protiválečná tematika. V tvorbě Josefa Čapka se mísí literatura a výtvarné umění. Svým dílem se angažoval, stejně jako jeho bratr, v boji proti fašismu. Po obsazení naší republiky německými vojsky byl zatčen a přemístěn do koncentračních táborů. Posledním byl koncentrační tábor v Bergen-Belsenu, kam byl deportován ke konci války, nakazil se tyfem, na který zemřel.

Návrh na udělení čestného občanství Prahy 10 Josefu Čapkovi

Karel Čapek, jemuž bylo v roce 2021 uděleno čestné občanství Prahy 10, byl po celý svůj život lidsky i umělecky pevně spjat se svým starším bratrem Josefem. Oba v dubnu roku 1925 získali domov v nově postavené dvojvile v tehdejší Úzké ulici na Vinohradech, jež byla v roce 1947 přejmenována na ulici Bratří Čapků a jež dnes patří do městské části Praha 10; po nastěhování v jedné polovině domu bydlel Karel Čapek a otec bratří dr. Antonín Čapek, v druhé polovině Josef Čapek s rodinou.

Nemalou část svého díla, které v průběhu let získávalo mezinárodní proslulost, vytvořili Karel a Josef Čapkové společně. Od roku 1907 oba bratři ve spoluautorství časopisecky publikovali četné drobné prózy a články o literatuře a výtvarném umění a brzy se prosadili na české kulturní scéně. Společně napsané texty pak byly publikovány v knihách *Krakonošova zahrada* (1916) a *Zářivé hlubiny a jiné prózy* (2018). Ve vzájemné spolupráci také vzniklo několik dramat, přičemž vyzdvihnout je třeba především hru *Ze života hmyzu* (1921), která se stala trvalou součástí repertoáru českých divadel. Znáмым detailem je, že Josef Čapek vymyslel slovo *robot*; Karel takto poté nazval umělé bytosti ve své hře *R.U.R.* (1920), jíž se zařadil mezi mezinárodně uznávané a na světových jevištích uváděné dramatiky. Výraz *robot* se také stal jedním z českých slov, která získala postavení internacionalismů a používají se v mnoha různých jazycích. Tvorba Karla a Josefa Čapka je tak v řadě aspektů pevně propojená a často není rozlišitelné, co představuje přínos každého z nich.

Sluší se ještě dodat, že se oba bratři zásadním způsobem podíleli na rozvoji české žurnalistiky a působili ve stejných novinách, nejprve v *Národních listech* (1918–1920) a později v *Lidových novinách* (1921–1938, resp. 1939). Podobu *Lidových novin*, našeho nejvýznamnějšího meziválečného deníku, spoluurčovaly jak sloupky, polemiky a další texty Karla Čapka, tak Josefovy výtvarné referáty či fejetony. Josef Čapek také patřil k pravidelným a aktivním účastníkům proslulých pátečnických setkání ve vinohradské vile

Stejně jako Karel Čapek vytvořil Josef Čapek ve vinohradské vile řadu svých vrcholných děl, jimiž podstatně obohatil českou kulturu. Mohl ve vile žít a pracovat jen o několik měsíců déle než Karel, který zde zemřel dvacátého pátého prosince 1938. Prvního září 1939 byl Josef Čapek během pobytu v Želivi zatčen a postupně byl vězněn v několika koncentračních táborech (Dachau, Buchenwald, Sachsenhausen, Bergen-Belsen). V Bergen-Belsenu patrně v dubnu 1945 podlehl epidemii skvrnitého tyfu.

Do období, kdy Josef Čapek bydlel v dnešní městské části Praha 10, spadá mimo jiné napsání knížky *Povídání o pejskovi a kočičce* (1928), která se stala klasickou a neobyčejně

oblíbenou dětskou četbou a je stále znovu vydávána; k oblibě knížky přispívá jak půvabný jazyk, který vystihuje dětský pohled na svět, tak autorovy ilustrace. Z literárních děl pro dospělé čtenáře je třeba jmenovat „pytláckou“ baladickou novelu *Stín kapradiny* (1930), úvahovou prózu *Kulhavý poutník* (1936) nebo soubor aforismů a deníkových záznamů *Psáno do mraků* (1936–1939, vydáno 1947). Jde o texty čtenářsky relativně náročné, ovšem jejich přínos pro českou kulturu je nesporný a trvalý.

Zároveň Josef Čapek ve vinohradské vile do neobyčejné šíře rozvinul své výtvarné aktivity. Vznikala zde mimo jiné série obrazů, které patří do tzv. období chlapů (resp. období periferie) a které znázorňují „temné“ postavy v městském či lesním prostředí, ale také obrazy, jež v jednoduchých tvarech představují motivy z dětského světa. Ve druhé polovině třicátých let se pak Josef Čapek soustředil především na monumentální malířské cykly, v nichž vyjadřoval obavu z ohrožení země (*Oheň, Touha*), a zároveň na aktuální protinacistické karikatury (např. *Diktátorské boty*).

Svým výtvarným dílem se Josef Čapek zařadil mezi nejvýznamnější české umělce; jeho obrazy a kresby jsou vysoce hodnoceny odborníky a jsou vystavovány v mnoha galeriích. Dokladem jejich pozice jsou ostatně i ceny, za které jsou prodávány na aukcích.

Stejně jako Karel Čapek náleží i jeho bratr Josef k čelným osobnostem moderní české kultury a české společnosti. Připomeňme, že oba bratři Čapkové získali v roce 2016 v rámci mezinárodního projektu proti totalitě Mene Tekel z rukou ministra kultury ČR in memoriam ocenění Rytíř české kultury.

Hodnota literární i výtvarné tvorby Josefa Čapka je trvalá a nezpochybnitelná. Byl také velmi významným žurnalistou a rovněž jeho statečné občanské postoje jsou hodné uznání. Proto navrhuje, aby byl Josef Čapek jmenován čestným občanem Prahy 10.

Společnost bratří Čapků,
Pavel Vespalec, předseda

Protokol o výsledku ověření datové zprávy

Předmět podání: **Návrh na udělení čestného občanství Prahy 10 Josefu Čapkovi.**
Odesílatel: sbc.vespalec@seznam.cz
Adresát: posta@praha10.cz
ČJ: P10-112486/2022

Identifikátor: **epdz_636062**
Odesláno (neověřený čas): 14.03.2022 10:44:33
Doručeno: 14.03.2022 10:45:00
Přijato ke zpracování: 14.03.2022 10:45:00
Počet příloh: 1
Následná kontrola: 15.03.2022 10:45:01

A. Ověření datové zprávy

Výsledek ověření **Datová zpráva není opatřena el. podpisem.**

B. Ověření příloh datové zprávy

Příloha č. 1

Název **Nominace_JC.docx**
Typ application/vnd.openxmlformats-officedocument.wordprocessingml.document
Velikost 13718 B (bajtů)
Počet podpisů 0
z toho platných 0
Výsledek ověření **Dokument není opatřen el. podpisem.**
Doplňující údaje Ověřeno službou DSS

Generováno modulem EPDZ dne 14.03.2022 10:45:02

Městská část Praha 10

SOUHLAS

Zastupitelstvo městské části Praha 10 na svém zasedání konaném dne 28. 2. 2022 Usnesením č. 28/19/2022 a v souladu s ustanovením § 10 odst. 2 zákona č. 131/2000 Sb. o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů schválilo Pravidla pro udělování Čestného občanství městské části Praha 10 a Ceny městské části Praha 10 (dále jen „Pravidla“).

Městská část Praha 10 v souladu s výše uvedenými „Pravidly“ navrhuje udělení Čestného občanství městské části Praha 10

Josefu Čapkovi „in memoriam“

Návrh byl podán JUDr. Pavlem Vespalcem, předsedou Společnosti bratří Čapků dne 14. 3. 2022. Uvažovaný termín udělení je rok 2023.

Souhlasím s udělením čestného občanství Josefu Čapkovi „in memoriam“ a zúčastním se slavnostního aktu udělení Čestného občanství městské části Praha 10 nebo pověřím osobu, která v mém zastoupení převezme Cenu Čestného občanství městské části Praha 10.

- právnička Josefa Čapka

jméno příjmení (vztah k oceněnému)

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 10

P10-124967/2022

USNESENÍ VÝBORU PRO KULTURU, SPORT A VOLNOČASOVÉ AKTIVITY

č. VKSVA/15/42

ze dne 28. 3. 2022

Výbor pro kulturu, sport a volnočasové aktivity

I. SCHVALUJE udělení čestného občanství Josefu Čapkovi in memoriam

.....

Mgr. Václav Vlček

předseda Výboru pro kulturu, sport a volnočasové aktivity
Zastupitelstva městské části Praha 10

Městská část Praha 10

RADA MĚSTSKÉ ČÁSTI PRAHA 10

Usnesení

Rady městské části Praha 10
číslo 274
ze dne 12. 4. 2022

k návrhu na udělení titulu Čestného občanství městské části Praha 10 Josefu Čapkovi in memoriam

Rada městské části Praha 10

I. bere na vědomí

informaci o projednání návrhu na udělení Čestného občanství městské části Praha 10 Josefu Čapkovi in memoriam Výborem pro kulturu, sport a volnočasové aktivity

II. souhlasí

s návrhem na udělení Čestného občanství městské části Praha 10 Josefu Čapkovi in memoriam dle důvodové zprávy předloženého materiálu

III. doporučuje

Zastupitelstvu městské části Praha 10 udělit Čestné občanství městské části Praha 10 Josefu Čapkovi in memoriam

IV. pověřuje

MgA. Davida Kašpara, místostarostu městské části Praha 10, předložit Zastupitelstvu městské části Praha 10 návrh na udělení Čestného občanství městské části Praha 10 Josefu Čapkovi in memoriam

- 2 -

Renata C h m e l o v á
starostka

Ing. Jana K o m r s k o v á
1. místostarostka

Předkladatel: MgA. Kašpar, místostarosta
Anotace: občanské aktivity, kultura, sport
Provede: -
Na vědomí: -
Garant: Mgr. Procházka, ved. OKP
Číslo tisku: P10-148290/2022